



LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL TAUTINIŲ MAŽUMŲ IR IŠEIVIJOS DEPARTAMENTE PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2007 m. gegužės 31 d. Nr. FA-1050-9P-46
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
valstybės kontrolieriaus pavaduotojo Viktoro Švedo
2006-06-14 pavedimą Nr. 1050-9P

Auditą atliko valstybinė auditorė
Asta Giedrikienė

Auditas pradėtas 2006-06-14
Auditas baigtas 2007-05-31

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrolė.lt

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms	5
1.1. Ilgalaikio turto apskaita	5
1.2. Nebaigtos statybos apskaita	5
1.2.1. Gervėčių (Baltarusija) lietuvių kultūros centro statyba	6
1.2.2. Pelesos lietuvių vidurinės mokyklos statyba	8
1.2.3. Tilžės bažnyčios ir krašto lietuvių bendruomenės namų statyba	9
1.2.4. Seinų „Žiburio“ gimnazijos Lenkijoje statyba	9
1.2.5. Punsko (Lenkija) kultūros namų statyba	10
1.2.6. Sankt-Peterburgo (Rusija) lietuvių bendruomenės patalpų renovacija	11
1.2.7. Rygos (Latvija) lietuvių vidurinės mokyklos rekonstravimas	12
1.2.8. Regioninio bendradarbiavimo centro „Lietuva – Kaliningradas“ statyba	12
1.2.9. Karaimų kultūros centro Trakuose statyba	13
1.2.10. Romų visuomeninio centro statyba	14
1.2.11. Pastato Kaune, Šv. Gertrūdės g. 58, rekonstrukcija	14
1.2.12. VŠĮ Tautinių bendrijų namai patalpų rekonstrukcija (Raugyklos g. 25, Vilnius)	15
1.3. Kitų sąskaitų apskaita	16
2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas	21
2.1. Turto perdavimas kitiems juridiniams asmenims	21
2.2. Viešųjų įstaigų finansavimas	21
2.3. Finansinis turtas	24
2.3.1. Departamento kaip steigėjo įnašai į viešųjų įstaigų įstatinį kapitalą	24
2.3.2. Departamento turtinis įnašas į bendrąją Baltarusijos ir Lietuvos įmonę „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras“ Gervėčiuose (Baltarusijos Respublika)	24
2.4. Pastato Daugpilyje (Latvija) teisinė registracija	25
2.5. Pastatų perdavimas naudotis panaudos pagrindais kitiems juridiniams asmenims	25

2.6. Departamento teikiama parama tautinių mažumų ir užsienio lietuvių visuomeninėms organizacijoms

26

IŽANGA

Valstybinis auditas atliktas valstybės kontrolieriaus pavaduotojo Viktoro Švedo 2006 m. birželio 14 d. pavedimu Nr. 1050-9P. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Asta Giedrikienė.

Audituojamas subjektas – Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Departamentas) – yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga. Adresas: Kosciuškos g. 30, Vilnius, identifikavimo kodas – 4041222. Departamento steigėjas – Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Audituojamu laikotarpiu Departamentui vadovavo generalinis direktorius Antanas Petrauskas, vyriausiąja finansininke dirbo Mariolė Navsutienė. Audituojamas laikotarpis – 2006 metai.

Audito tikslas – įvertinti vidaus kontrolės ir apskaitos sistemas, įvertinti įvykusias ūkines operacijas bei įvykius ir jų parodymą finansinėse bei kitose ataskaitose, įvertinti sudarytų sutarčių bei priimtų sprendimų, susijusių su lėšų ir turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumą, įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2007 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, valstybės biudžeto projekto, valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos, dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu vertinome Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 metų finansinės atskaitomybės šių formų duomenis: Nr. 1 – Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balansas, Nr. 2 – Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-01-01 ataskaita, Nr. 3 – Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2006 m. apyskaita, Nr. 4 – Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2006 m. apyskaita, Nr. 6 – Debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo 2007-01-01 ataskaita, Nr. B-11 – Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2007-01-01 ataskaita.

Audituojamu laikotarpiu Departamentas vykdė keturias programas: 1.1. Tautinių mažumų integracijos į Lietuvos visuomenę rėmimas, kuriai vykdyti patvirtinta 3488,0 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 3 487,8 tūkst. Lt, 1.2. Romų integracijos į Lietuvos visuomenę rėmimas – patvirtinta, gauta ir panaudota 265,0 tūkst. Lt, 4.2. Dalyvavimas formuojant ir įgyvendinant valstybinę tautinių mažumų ir ryšių su išeivija politiką – patvirtinta 2 455,0 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 2 448,5 tūkst. Lt, 3.1. Užsienio bendrijų rėmimas – patvirtinta 8 168,3 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 7 998,7 tūkst. Lt.

Finansinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Nustatėme reikšmingų rizikos veiksnių galimą poveikį finansinei atskaitomybei, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumui ir naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams, taip pat įvertinome Departamento vadovybės numatytas priemones vidaus kontrolės rizikai mažinti ir valdyti.

Remdamiesi išankstinio tyrimo metu nustatytais rizikos veiksniais, atlikome analitines ir savarankiškas audito procedūras.

Siekdami gauti pakankamų ir patikimų įrodymų, dalyvavome metinėje Departamento ilgalaikio turto inventorizacijoje.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms

1.1. Ilgalaikio turto apskaita

Departamentas apskaitos registruose apskaitė 31 552,3 tūkst. Lt ilgalaikio turto. Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse nurodyta 34 973,5 tūkst. Lt. Apskaitos registruose apskaityta 3 421,2 tūkst. Lt mažesnė turto vertė nei nurodyta metinėje finansinėje atskaitomybėje.

Dėl to, kad ilgalaikio turto apskaitos registru duomenys neatitinka metinės finansinės atskaitomybės duomenų, negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse nurodyti ilgalaikio materialiojo turto (011-019 sąskaitos – aktyvas) 34 973,5 tūkst. Lt, ilgalaikio turto fondo (250 sąskaita – pasyvas) 33 998,8 tūkst. Lt ir ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo (020 sąskaita – pasyvas) 983,7 tūkst. Lt likučiai yra teisingi.

1.2. Nebaigtos statybos apskaita

Departamento Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse ilgalaikio materialiojo turto likutyje (34 973,9 tūkst. Lt) nurodyta 27 824 tūkst. Lt nebaigtos statybos vertė. Tai Departamento investicijos į kitų juridinių asmenų nekilnojamąjį turtą (12 objektų), esantį Lietuvos Respublikoje ir užsienio valstybėse (Lenkijoje, Baltarusijoje, Latvijoje, Rusijoje): Gervėčių – Rimdžiūnų (Baltarusija) lietuvių kultūros centras, Pelesos (Baltarusija) lietuvių vidurinės mokyklos statyba (remontas), Tilžės (Kaliningrado sritis) bažnyčia ir bendruomenės namai (dabar konsulas), Punsko (Lenkija) kultūros namai, Lietuvių gimnazijos Seinuose (Lenkijoje) statyba, Sankt-Peterburgo (Rusija) lietuvių bendruomenės patalpų renovacija, Rygos (Latvija) lietuvių vidurinės mokyklos rekonstrukcija, Regioninio bendradarbiavimo centro Lietuva – Kaliningradas (Rusija) statyba, Vilniaus romų visuomenės centras, Tautinių bendrijų namai Kaune, Karaimų kultūros centras Trakuose, VšĮ „Tautinių bendrijų namai“ Vilniuje.

Audito metu vertinome Departamento pateiktus statybų dokumentus (rangos sutartis, darbų atlikimo aktus, pažymas apie nebaigtos statybos objektus ir jų finansavimą, nebaigtos statybos žiniaraščius). Negalėjome įvertinti mokėjimo už atliktus darbus teisėtumo, nes Departamentas nepateikė visų mokėjimo teisėtumą pagrindžiančių dokumentų.

1.2.1. Gervėčių (Baltarusija) lietuvių kultūros centro statyba

Gervėčių krašto lietuvių kultūros ir švietimo centro projektavimo ir statybos darbai buvo pradėti vykdyti 1991 m. iš Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų. Centro statybos užsakovo funkcijas tuo metu vykdė „Gervėčių“ klubo įmonė „Statybos direkcija“. Pasikeitus aplinkybėms, Baltarusijos statybas reglamentuojančios organizacijos pareikalavo juridškai ir techniškai įforminti centro statybą, spręsti jo nuosavybės ir kitus klausimus. Šio reikalavimo „Statybos direkcija“ neįvykdė, todėl Baltarusijos Astravo rajono vykdomasis komitetas 1994 m. balandžio 15 d. sprendimu Nr. 880 sustabdė centro statybą.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui (tuo metu Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentui) Gervėčių krašto lietuvių kultūros ir švietimo centro Rimdžiūnuose klausimai buvo perduoti 1994 m. rugpjūčio 1 d., kai jo statyba jau buvo sustabdyta. Tuo metu nė vienas centro pastatas nebuvo užbaigtas statyti. Nesilaikyta statybos terminų, finansavimo principų ir nuostatos – tik užbaigus pradėtus objektus, statyti naujus (vienu metu buvo pradėta statyti 10 stambių objektų, 8 vienbučiai gyvenamieji namai).

Departamentas nusprendė spartinti mokyklos statybą, sustabdydamas visų kitų objektų statybą. Tačiau Baltarusija neleido tęsti statybos, reikalaudama išspręsti centro nuosavybės klausimą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1995-05-26 nutarimu¹ nutarė Gervėčių krašto lietuvių kultūros ir švietimo centro pastatytus objektus perduoti naudoti pagal panaudos sutartį Respublikinei Baltarusijos lietuvių bendrijai, tačiau Baltarusijos pusės jis netenkino.

Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos premjerai derybose Minske 1995 m. liepos 18 d. pasirašė Susitarimo protokolą dėl statomų Gervėčių krašto lietuvių kultūros ir švietimo centro objektų Rimdžiūnuose perdavimo Respublikinei Baltarusijos lietuvių bendrijai.

Baltarusijos Respublikos Ministras Pirmininkas, remdamasis šiuo susitarimu, 1995 m. rugsėjo 26 d. pasirašė potvarkį² dėl centro statomų objektų perdavimo Respublikinei Baltarusijos lietuvių bendrijai. Dėl to centro statybos užsakovo funkcijos 1995 m. lapkričio 8 d. Baltarusijos Astravo raj. vykdomojo komiteto sprendimu³ buvo perduotos Respublikinei Baltarusijos lietuvių bendrijai.

1995 m. liepos ir spalio mėn. buvo sudarytos Lietuvos ir Baltarusijos tarpžinybinės komisijos dėl centro juridinio statuso įforminimo.

Tik priėmus minėtus tarpvalstybinius sprendimus, oficialiai sutvarkius statybos bei žemės sklypo statomiems centro objektams išskyrimo dokumentus, Gardino srities vykdomasis komitetas leido tęsti mokyklos statybą nuo 1996 m. gegužės 17 d. iki 1996 m. gruodžio 31 d.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-05-06 nutarimas Nr. 742.

² Baltarusijos Respublikos Ministro Pirmininko 1995-09-26 potvarkis Nr. 789.

³ Baltarusijos Respublikos Astravo rajono vykdomojo komiteto 1995-11-08 sprendimas Nr. 187.

1996 m. spalio 8 d. abipusė tarpvalstybinė komisija priėmė eksploatacijai centro Rimdžiūnuose pirmos eilės objektus.

Departamentas pateikė duomenis, kad iki 1997 m. kovo 5 d. centro statybai jau buvo panaudota 10 mln. Lt⁴ Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

Departamentas pateikė pažymą apie nebaigtos statybos objektus ir jų finansavimą 2000 m. gruodžio 31 dienai, kurioje nurodyta, kad investicijos į centro statybas nuo statybų pradžios iki 2000 metų pabaigos yra 15 076 tūkst. Lt.

Duomenų apie centro statybos finansavimą 2001 ir 2002 m. nėra.

Departamentas centro statyboms finansuoti nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2007 m. sausio 1 d. panaudojo 1 108 tūkst. Lt.

1998 m. liepos 14 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 880, kuriame nurodyta leisti steigti bendrą Baltarusijos ir Lietuvos įmonę „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras“ Gervėčiuose ir kaip Lietuvos turtinį įnašą į įstatinį kapitalą perduoti jai Lietuvos Respublikos pastatytus ir statomus Gervėčių krašto lietuvių kultūros centro bei lietuviškos vidurinės mokyklos Pelesoje objektus. Šiame nutarime nebuvo nurodyta konkreti perduodamo turto vertė. Departamentas rusų kalba pateikė tik turto perdavimo aktą (2000-06-01), kuriame perduodamų pastatų, statinių ir kito turto vertė nurodyta JAV doleriais. Akte nurodyta perduodamo turto vertė 1 378,27 tūkst. JAV dolerių. Departamentas tik 2005 metais buhalterinėje apskaitoje pateikė finansinį turtą, akte nurodytą sumą konvertuodamas į litus tuo metu galiojusio JAV dolerio ir lito kursu (1 378,27 x 2,7411=3 778 tūkst. Lt).

Departamento nebaigtos statybos apskaitos žiniaraštyje 2007-01-01 nurodytas 5 180 tūkst. Lt Gervėčių krašto lietuvių kultūros ir švietimo centro nebaigtos statybos likutis.

Pažymėtina, kad peržiūrėjus centro statybų dokumentus, nustatyta, kad pirmieji centro statybos dokumentai, t. y. 1996-04-19 sutartis, ir vėlesni dokumentai yra netvarkingi, nėra dalies statybos darbų atlikimo aktų.

Negalime pasakyti, kas buvo statybos darbų rangovai iki 1996 m. Nuo 1996 iki 2001 m. statybos darbus vykdė AB „Ignalinos statyba“, autorinę priežiūrą – UAB „Ardeka“. 2004 m. statybos darbų rangovai buvo Baltarusijos įmonės.

Departamento l. e. p. generalinio direktoriaus S. Vidtmann 2003-03-04 įsakymu Nr. 12 buvo paskirta komisija Gervėčių kultūros centro nebaigtos statybos būklei nustatyti bei pateikti pasiūlymus dėl tolesnės statybos eigos. Komisija nustatė, kad kai kurių pastatų ir statinių (baseino, mokyklos, gyvenamojo namo su kepykla – kulinarija) būklė avarinė ir juos reikalinga nugriauti.

⁴ 1997-03-05 Gervėčių krašto lietuvių kultūros ir švietimo centro Rimdžiūnų kaime (Baltarusija) statybos būklės įvertinimo protokolas (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-02-06 pavedimą Nr. 23-1629).

Komisijos inventorizacijos akte nurodyta, kad buvo nugriauta nebaigtų statyti statinių už 400 tūkst. Lt. Ši suma Departamento apskaitoje nebuvo nurodyta. Liekamosios medžiagos neužpajamuotos.

Dėl išvardytų priežasčių negalime nustatyti, kiek biudžeto lėšų buvo panaudota Gervėčių lietuvių kultūros centro statybai ir negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta šio objekto nebaigtos statybos 5 180 tūkst. Lt suma yra teisinga. Pagal pateiktus duomenis ji turėtų būti didesnė.

1.2.2. Pelesos lietuvių vidurinės mokyklos statyba

Departamentas Baltarusijoje vykdo ir Pelesos lietuvių vidurinės mokyklos statybą. Departamentas pateikė nebaigtos statybos apskaitos žiniaraštį 2004 m. sausio 1 d., kur nurodyta, kad Pelesos lietuvių kultūros ir švietimo centro plėtimo (Pelesos lietuvių vidurinės mokyklos) statyba atnaujinta 2003 metais. Peržiūrėję Departamento pateiktus šio objekto statybos dokumentus (atliktų darbų aktus), nustatėme, kad statybos darbai vyko nuo 1994 metų.

Departamentas pateikė statybą pateisinamuosius dokumentus (1995, 1997 ir 1998 metais atliktų statybos darbų aktus). Statybos darbus vykdė AB „Trobesiai“.

Departamente šio objekto statybos finansavimo apskaita tvarkoma nuo 2003 metų. Kiek lėšų panaudota nuo statybos pradžios nustatyti negalime.

2003 m. panaudota 235 tūkst. Lt (darbų atlikimo aktai pateikti).

2004 m. panaudota 226 tūkst. Lt (pateikti atliktų darbų aktai už 221,2 tūkst. Lt, o 4,8 tūkst. Lt mokėjimą patvirtinančių dokumentų nėra. Statybos darbus atliko UAB „Inka“).

2005 m. panaudota 691,7 tūkst. Lt. Statybos darbų rangovas „OAO Stroyvektor“ (darbų atlikimo aktai pateikti, tačiau jie rusų kalba, sumos baltarusiškais rubliais).

2006 m. panaudota 480 tūkst. Lt. (darbų atlikimo aktai pateikti, tačiau jie rusų kalba, sumos baltarusiškais rubliais).

Departamento apskaitoje 2007-01-01 nurodyta Pelesos lietuvių vidurinės mokyklos nebaigtos statybos vertė 1 632,7 tūkst. Lt, tai yra investicijos nuo 2003 metų.

Dėl išvardytų priežasčių negalime nustatyti, kiek biudžeto lėšų buvo panaudota Pelesos lietuvių vidurinės mokyklos statybai ir negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta šio objekto nebaigtos statybos 1632,7 tūkst. Lt suma yra teisinga, nes į apskaitą neįtraukta statybos darbų vertė nuo 1994 iki 2003 metų.

1.2.3. Tilžės bažnyčios ir krašto lietuvių bendruomenės namų statyba

Pagal Departamento pateiktos pažymos apie nebaigtos statybos objektus ir jų finansavimą 2000 m. gruodžio 31 d. duomenis, Tilžės bažnyčios ir krašto lietuvių bendruomenės namų (toliau – bendruomenės namų) statyba buvo pradėta 1993 metais. Nuo 1993 iki 1995 m. spalio mėn. finansavimą ir atliktų darbų vertę patvirtinančių dokumentų nėra. Nuo 1995 m. spalio mėn. iki 2001 metų rangos sutarčių, darbų atlikimo aktų ir finansavimą patvirtinančių dokumentų nėra. Yra tik suvestinės pažymos apie statybos montavimo darbų vykdymą.

Departamento pateiktoje pažymoje apie nebaigtos statybos objektus ir jų finansavimą 2000 m. gruodžio 31 d. nurodoma, kad nuo statybos pradžios iki šios datos buvo panaudota 5 147 tūkst. Lt biudžeto lėšų.

2001 metais panaudota 719,5 tūkst. Lt biudžeto lėšų.

2002 metais panaudota 421,5 tūkst. Lt biudžeto lėšų (darbų atlikimo aktų pateikta už 214,3 tūkst. Lt sumą). Dokumentų, patvirtinančių 207,2 tūkst. Lt panaudojimą nėra.

2003 metais panaudota 66,9 tūkst. Lt (darbų atlikimo aktai pateikti).

Nuo 2004 iki 2007 m. duomenų apie finansavimą ir statybos darbus nėra.

Statybos darbus vykdė AB „Statybos ritmas“, techninę priežiūrą – UAB „Kraštiečiai“.

Apskaitos dokumentai rodo, kad Tilžės bažnyčios ir krašto lietuvių bendruomenės namų statybai buvo panaudota 6354,9 tūkst. Lt, o Departamentas nebaigtos statybos sąskaitoje 2007-01-01 apskaito šio objekto vertę – 6 244 tūkst. Lt suma.

Departamentas pateikė Rusijos Federacijos Kaliningrado srities išduotus registracijos liudijimus apie Tilžės bažnyčios pastato (1174 kv. m), varpinės pastato (140 kv. m), administracinio pastato (312, 2 kv. m), garažų (87,9 kv. m), žemės sklypo (3411,14 kv. m) registraciją Romos katalikų bendruomenės vardu.

Dėl išvardytų priežasčių negalime nustatyti, kiek biudžeto lėšų buvo panaudota Tilžės bažnyčios ir krašto lietuvių bendruomenės namų statybai ir negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta šio objekto nebaigtos statybos suma (6 244 tūkst. Lt) yra teisinga, nes į apskaitą neįtraukta statybos darbų vertė nuo 1993 iki 1995 metų.

1.2.4. Seinų „Žiburio“ gimnazijos Lenkijoje statyba

Pagal Departamento pateiktos pažymos apie nebaigtos statybos objektus ir jų finansavimą 2000-12-31 duomenis Seinų „Žiburio“ gimnazijos Lenkijoje statyba pradėta 2003 metais. 2004-01-01 nebaigtos statybos žiniaraštyje nurodytas 25 tūkst. Lt likutis. Dokumentų, patvirtinančių šios sumos panaudojimą, nėra.

2004 metais atlikti gimnazijos projektavimo darbai (100 tūkst. Lt) ir įsigytas žemės sklypas (176 tūkst. Lt) (pateikti išlaidas pateisinantys dokumentai).

2005 metais panaudota 4 522,8 tūkst. Lt (pateikti atliktų darbų aktai, tačiau jie lenkų kalba, sumos zlotais).

2006 metais panaudota 999,9 tūkst. Lt (pateikti atliktų darbų aktai, tačiau jie lenkų kalba, sumos zlotais).

2007-01-01 apskaitoje nurodyta 5 647,7 tūkst. Lt nebaigto statyti objekto vertė.

Departamentas 2005-05-16 sutartimi Nr. 2005-01/8 perdavė Vyskupo Antano Baranausko fondui „Lietuvių namai“ užsakovo funkcijas 110 vietų jungtinės mokyklos su lietuvių dėstoma kalba statybai. Lėšos statyboms pervedamos Vyskupo Antano Baranausko fondui „Lietuvių namai“.

Atsižvelgiant į tai, kad statybos darbus ir finansavimą pagrindžiantys dokumentai pateikti lenkų kalba, o sumos zlotais, negalime nustatyti, kiek biudžeto lėšų buvo panaudota Seinų „Žiburio“ gimnazijos statybai ir negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta šio objekto nebaigtos statybos suma (5 647,7 tūkst. Lt) yra teisinga.

1.2.5. Punsko (Lenkija) kultūros namų statyba

Pagal Departamento pateiktos pažymos apie nebaigtos statybos objektus ir jų finansavimą 2000-12-31 duomenis Punsko kultūros namų statyba buvo pradėta 1988 metais. Iki 1998 metų ši statyba buvo finansuojama ne iš Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų. Iš apskaitos dokumentų nustatėme, kad 1998 m. buvo panaudota 298 tūkst. Lt biudžeto lėšų ir nėra darbų atlikimo aktų už šią sumą.

1999 m. panaudota 230 tūkst. Lt. Šioms išlaidoms pateisinti yra ne tik pažymos apie atliktus darbus, bet ir sąskaitos faktūros, darbų atlikimo aktai, tačiau jie visi lenkų kalba, sumos zlotais (valiutų kursas nenurodytas).

2000 metais panaudota 699,4 tūkst. Lt. Šiai sumai pateisinti taip pat yra dokumentai, tačiau visi lenkų kalba, sumos zlotais.

2001 m. panaudota 399,7 tūkst. Lt. Yra atliktų darbų aktai, tačiau lenkų kalba ir sumos zlotais.

2002 m. panaudota 192,8 tūkst. Lt. Yra atliktų darbų aktai, tačiau lenkų kalba ir sumos zlotais.

2003 m. panaudota 213,6 tūkst. Lt. Yra atliktų darbų aktai, tačiau lenkų kalba ir sumos zlotais.

Apskaitos dokumentai rodo, kad Punsko kultūros namų statybai buvo panaudota 2033,5 tūkst. Lt, o Departamento pateiktame nebaigtos statybos apskaitos žiniaraštyje 2007 m. sausio 1 d. nurodyta 1 974,6 tūkst. Lt suma.

Atsižvelgiant į tai, kad statybos darbus ir finansavimą pagrindžiantys dokumentai pateikti lenkų kalba, o sumos zlotais, apskaitos žiniaraščio duomenys nesutampa su pažymos apie nebaigtos statybos objektus ir jų finansavimą 2000-12-31 duomenimis (už 1999 metus) negalime nustatyti, kiek biudžeto lėšų buvo panaudota Punsko kultūros namų statybai ir negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta šio objekto nebaigtos statybos suma (1974,6 tūkst. Lt) yra teisinga.

1.2.6. Sankt-Peterburgo (Rusija) lietuvių bendruomenės patalpų renovacija

Pagal Departamento pateiktus duomenis, Sankt-Peterburgo lietuvių bendruomenės patalpų renovacija buvo pradėta 2002 metais. Bendruomenės patalpos – tai nuomojamos patalpos. Iš Departamento pateiktų dokumentų nustatėme:

2002 m. panaudota 100 tūkst. Lt ir buvo pateikti darbų už 80 tūkst. Lt sumą atlikimo aktai.

2003 m. panaudota 304,9 tūkst. Lt (iš jų nėra darbų atlikimo aktų ar kitų pateisinamųjų dokumentų už 20,3 tūkst. Lt sumą) ir pervesta 13,0 tūkst. Lt pagal regioninės visuomeninės organizacijos „Sankt-Peterburgo lietuvių nacionalinė kultūros autonomija“ pirmininkės prašymą už elektros energiją (sąskaitos už šią sumą nepateiktos).

2004 m. pervesta 35 tūkst. Lt (yra darbų atlikimo aktai pateikti 22,6 tūkst. Lt sumai).

2005 m. pervesta 69,9 tūkst. Lt baldams pirkti (sąskaitos faktūros už šią sumą yra).

Pagal Departamento nebaigtos statybos apskaitos 2007-01-01 duomenis yra sukaupta 509,8 tūkst. Lt. regioninės visuomeninės organizacijos „Sankt-Peterburgo lietuvių nacionalinė kultūros autonomija“ patalpų rekonstrukcijos išlaidų.

Darbus Sankt-Peterburge atliko UAB „Aukštutinė statyba“.

Atsižvelgiant į tai, kad nėra visų rekonstrukcijos darbus pagrindžiančių dokumentų, negalime patvirtinti, kad Departamento apskaitoje nurodyta 509,8 tūkst. Lt suma, panaudota regioninės visuomeninės organizacijos „Sankt-Peterburgo lietuvių nacionalinė kultūros autonomija“, patalpų renovacijai yra teisinga.

1.2.7. Rygos (Latvija) lietuvių vidurinės mokyklos rekonstravimas

Pagal Departamento pateiktos pažymos apie nebaigtos statybos objektus ir jų finansavimą 2000-12-31 duomenis, Rygos lietuvių vidurinės mokyklos (toliau – mokyklos) rekonstravimo I etapas buvo pradėtas 2000 m. lapkričio mėnesį.

2000-12-31 panaudota 300 tūkst. Lt. Departamentas pateikė darbų atlikimo aktus, kuriuose nurodyta, kam buvo panaudotos lėšos. Pažymima, kad Lietuva teikia tik dalinę paramą.

2001 m. panaudota 299,9 tūkst. Lt (darbų atlikimo aktai nepateikti, pateiktas tik suvestinis išlaidų dokumentas apie padarytus darbus nuo 2001-01-01 iki 2001-02-15 už 120 tūkst. Lt).

2002 m. panaudota 299,9 tūkst. Lt, iš kurių buvo pirkti baldai už 64,3 tūkst. Lt (yra pateisinamieji dokumentai). Likusią 235,6 tūkst. Lt sumą pateisinantys dokumentai nepateikti. (Yra tik 2002-03-12 sutartis).

2003 m. panaudota 300 tūkst. Lt, kuriems pateisinti yra atliktų darbų aktai.

2004–2005 m. duomenų apie šios statybos finansavimą nėra.

2006 m. panaudota 100 tūkst. Lt, yra juos pateisinantys dokumentai.

Apskaitos dokumentai rodo, kad Rygos lietuvių vidurinės mokyklos rekonstrukcijai buvo panaudota 1299,8 tūkst. Lt, o Departamento nebaigtos statybos apskaitos 2007-01-01 žiniaraštyje nurodyta, kad Rygos lietuvių vidurinės mokyklos sukauptos investicijų išlaidos yra 600 tūkst. Lt.

Dalis lėšų buvo pervesta kaip dotacijos (pagal Finansų ministerijos pažymą), ir jos buvo nurašytos į išlaidas (išsamiau 1.3 dalyje, 19 psl.).

Dėl išvardytų priežasčių negalime nustatyti, kiek biudžeto lėšų panaudota Rygos lietuvių vidurinės mokyklos renovacijai, ir negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta šio objekto nebaigtos statybos 600 tūkst. Lt suma yra teisinga. Pagal pateiktus duomenis ji turėtų būti didesnė.

1.2.8. Regioninio bendradarbiavimo centro „Lietuva – Kaliningradas“ statyba

Pagal Departamento pateiktus apskaitos duomenis 2004 metais buvo pradėti Regioninio bendradarbiavimo centro „Lietuva – Kaliningradas“ (toliau – centras) projektavimo darbai. Centro projektavimo darbai buvo pradėti neatsižvelgiant į tai, kad nebuvo išspręstas žemės sklypo suteikimo statyboms klausimas. Todėl Departamentui, pasikeitus politinei situacijai, nebuvo leista centrą pradėti statyti, o projektavimo 127,2 tūkst. Lt išlaidos buvo patirtos rengiant projektą būsimam centro statybai. Nustatyta, kad projektavimo darbų atlikimo aktas yra tik už 22,7 tūkst. Lt sumą (UAB „Baltas fonas“). Kita lėšų dalis (84,6 tūkst. Lt) taip pat buvo pervesta UAB „Baltas fonas“ ir Kaliningrado įmonei (19,8 tūkst. Lt). (Buvo pateikta 2004-09-22 sutartis Nr. BF04-0923 „Dėl

priešprojektinių pasiūlymų“ 22,7 tūkst. Lt ir 2004-11-15 projektavimo darbų sutartis Nr. 304-11-15 107 tūkst. Lt. Tačiau darbų atlikimo aktai ar kiti išlaidas pateisinantys dokumentai nepateikti.

Departamento nebaigtos statybos apskaitos 2007-01-01 žiniaraštyje nurodyta 127,2 tūkst. Lt regioninio bendradarbiavimo centro „Lietuva – Kaliningradas“ nebaigtos statybos išlaidų.

Dėl išvardytų priežasčių negalime nustatyti, kiek biudžeto lėšų panaudota regioninio bendradarbiavimo centro „Lietuva – Kaliningradas“ projektavimui ir negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta šio objekto nebaigtos statybos 127,2 tūkst. Lt suma yra teisinga.

1.2.9. Karaimų kultūros centro Trakuose statyba

Pagal Departamento pateiktus duomenis, Karaimų kultūros centro Trakuose statybos projektavimo darbai prasidėjo 2004 metais ir tam panaudota 60 tūkst. Lt, kuriems patvirtinti yra sutartys, atliktų darbų aktai.

2005 m. panaudota 876,1 tūkst. Lt (yra atliktų darbų aktai).

2006 m. panaudota 480 tūkst. Lt (yra atliktų darbų aktai).

Statybos darbus vykdė UAB „Altitudė“.

Departamento nebaigtos statybos apskaitos 2007-01-01 žiniaraštyje nurodyta, kad Karaimų kultūros centro Trakuose statybai panaudota 1 416,1 tūkst. Lt.

Pažymėtina, kad Departamentas pagal 2005-05-16 sutartį Nr. 7 perdavė Karaimų religinei bendruomenei statytojo ir užsakovo funkcijas kultūros centro projektavimo ir rekonstrukcijos darbams vykdyti. Yra atliktų statybos ir kitų darbų aktai, tačiau Departamentas apmokėjo pagal Lietuvos Karaimų religinės bendruomenės pateiktą prašymą už baldų ir įrangos (99,2 tūkst. Lt) įsigijimą (įsigijimo dokumentų nepateikta).

Be to, Departamentas 2005 metais sumokėjo 119 tūkst. Lt už baldus, įrangą, projektavimo ir tyrinėjimo darbus bei prijungimo įmokas ir šių išlaidų nenurodė prie kaupiamų nebaigtos statybos išlaidų, bet nurašė išlaidas (išsamiau 1.3 dalyje, 19 psl.)

VĮ Registrų centro duomenimis, žemės sklypas (0,0939 ha) ir pastatas – kultūros centras su nakvynės namais Karaimų g. 13, Trakuose nuosavybės teise užregistruoti Lietuvos karaimų bendruomenės vardu.

Dėl išvardytų priežasčių negalime nustatyti, kiek biudžeto lėšų panaudota Karaimų kultūros centro Trakuose statybai ir negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta šio objekto nebaigtos statybos 1416,1 tūkst. Lt suma yra teisinga.

1.2.10. Romų visuomeninio centro statyba

Pagal Departamento pateiktus duomenis, Romų visuomeninio centro statyba (Metalo g. 23A, Vilniuje) prasidėjo 2000 metais. Nustatyta, kad 2000–2001 metais panaudota 550 tūkst. Lt. (Kokie darbai buvo atlikti nustatyti negalėjome, nes atliktų darbų aktų Departamentas nepateikė, Pateiktos tik pažymos apie atliktų darbų vertę ir UAB „Darbasta“ autorinės priežiūros darbų atlikimo aktai už 16,5 tūkst. Lt sumą).

2002 m. panaudota 269 tūkst. Lt (yra darbų atlikimo aktas už 173,7 tūkst. Lt sumą. Kitos lėšos apmokėtos pagal pateiktas sąskaitas, nepateikiant atliktų darbų aktų).

2003 m. panaudota 229,9 tūkst. Lt (yra visi darbų atlikimo aktai).

Apskaitos dokumentai rodo, kad Romų visuomeninio centro statybai buvo panaudota 1048,9 tūkst. Lt, o Departamento pateiktame 2007-01-01 nebaigtos statybos apskaitos žiniaraštyje nurodyta 855,9 tūkst. Lt nebaigtos statybos suma.

Statybos darbus atliko UAB „Statybos ritmas“.

Dėl išvardytų priežasčių negalime nustatyti, kiek biudžeto lėšų panaudota Romų visuomeninio centro statybai, ir negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta šio objekto nebaigtos statybos 855,9 tūkst. Lt suma yra teisinga.

1.2.11. Pastato Kaune, Šv. Gertrūdos g. 58, rekonstrukcija

Kauno miesto savivaldybė, remdamasi Kauno miesto savivaldybės tarybos 2003-01-23 sprendimu Nr. T-17, perdavė Departamentui panaudos pagrindais valdyti ilgalaikį materialųjį nekilnojamąjį turtą – 223,72 kv. m negyvenamąjį pastatą Šv. Gertrūdos g. 58 neatlygintinai naudoti iki 2013 m. sausio 23 d. Departamentas šį pastatą rekonstravo (perstatė) ir leido juo naudotis VšĮ Kauno įvairių kultūrų centrai, kurio vienas iš steigėjų yra Departamentas. Pastatą patikėjimo teise valdo Kauno miesto savivaldybė.

Departamento pateiktais duomenimis, 2002 m. (kai pastatas nebuvo perduotas Departamentui) buvo investavęs 242,3 tūkst. Lt (yra atliktų darbų aktai).

2003 m. panaudota 442 tūkst. Lt (yra atliktų darbų aktai).

Rekonstrukcijos darbus vykdė UAB „Šėbsta“.

Apskaitos dokumentai rodo, kad pastato rekonstrukcijai buvo panaudota 684,3 tūkst. Lt, o Departamento nebaigtos statybos apskaitos žiniaraštyje 2007-01-01 nurodyta 790 tūkst. Lt nebaigtos statybos išlaidų.

Departamentas pastato rekonstrukcijai panaudojo 684,2 tūkst. Lt, o apskaitoje nurodė 790 tūkst. Lt sumą.

Dėl to, kad apskaitoje nurodyta 105,7 tūkst. Lt daugiau, negu darbų atlikimo aktuose, negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyti duomenys yra teisingi.

1.2.12. VŠĮ Tautinių bendrijų namai patalpų rekonstrukcija (Raugyklos g. 25, Vilnius)

Pagal Departamento pateiktus duomenis 2004 m. viešosios įstaigos „Tautinių bendrijų namai“ pastato rekonstrukcijai panaudota 290 tūkst. Lt. (yra darbų atlikimo aktai).

2005 m. panaudota 1 425 tūkst. Lt. (yra darbų atlikimo aktai).

2006 m. Departamento apskaitoje nurodyta, kad panaudota 1 640 tūkst. Lt, pateikti išlaidas pateisinantys dokumentai, 685 tūkst. Lt pervesta avansu.

Atliekamų rekonstrukcijos darbų rangovai 2004–2005 m – UAB „Dalsta“, 2006 m. – UAB „Dalsta“, UAB „Technolitas“, UAB „Statybos ritmas“.

Departamento apskaitoje nurodyta sukaupta viešosios įstaigos rekonstrukcijos 2670 tūkst. Lt suma, tačiau nurodytas pervestas 685 tūkst. Lt avansas.

Dėl to, kad ne visos rekonstrukcijos išlaidos apskaitytos, apskaitos registruose ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse ilgalaikio turto vertė sumažinta 685 tūkst. Lt suma.

Departamentas, kaip asignavimų valdytojas, pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo⁵ 5 str. 1 d. 7 punktą privalo užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą, o pagal 7 str. 1 d. atsako už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą.

Departamentas nesivadovavo minėto įstatymo reikalavimais, nes nepareikalavo Lietuvoje ir užsienyje esančių kitiems juridiniams asmenims priklausančių objektų statybos ir rekonstravimo darbų išlaidas, pateisinančių dokumentų (darbų atlikimo aktų), nekontroliavo atliekamų statybos ir rekonstravimo darbų apimčių, apskaitoje nurodė ne visas investuotas sumas. Todėl audito metu negalėjome patvirtinti, kad minėtiems statomiems ir rekonstruojamiems objektams buvo panaudota 27 824 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų ir kad valstybės biudžeto lėšos buvo panaudotos teisėtai ir Departamento vykdomų programų tikslams.

Be to, Departamentas neturi dokumentų, pagrindžiančių valstybės nuosavybės teises į pagal valstybės investicijų programą sukurtą turtą, perdavus Lietuvos valstybės finansinį turtą kitiems juridiniams asmenims Lietuvoje ir užsienyje.

⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas ((2003-12-23 Nr. IX-1946).

Departamentas neparengė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektų dėl valstybės finansinio turto, kaip dalininko įnašo investavimo, (išskyrus valstybės įnašus į bendrąją Baltarusijos ir Lietuvos įmonę „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras“ Gervėčiuose (Baltarusijos Respublika), į Vyskupo Antano Baranausko fondą „Lietuvių namai“ Seinuose (Lenkijos Respublika) ir kitos nuosavybės formos juridinius asmenis.

Departamentas nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo⁶ 4 straipsniu, kuriame nurodyta, kad visos Lietuvos Respublikoje veikiančios institucijos, įstaigos, įmonės ir organizacijos raštvedybą, apskaitos, atskaitomybės, finansinius bei techninius dokumentus tvarko valstybine kalba bei Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo⁷ 4 straipsniu, kuriame nurodyta, kad apskaitos dokumentai surašomi ir apskaitos registrai sudaromi lietuvių kalba, o prireikus – ir lietuvių, ir užsienio kalba.

1.3. Kitų sąskaitų apskaita

Departamentas apskaitos registruose apskaito 13 455,1 tūkst. Lt finansinio turto (9 605 tūkst. Lt departamento turtinis įnašas į Vyskupo Antano Baranausko fondą „Lietuvių namai“ Seinuose (Lenkijos Respublika), 3 778 tūkst. Lt departamento įnašas į bendrąją Baltarusijos ir Lietuvos įmonę „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras“ Gervėčiuose (Baltarusijos Respublika), 30,3 tūkst. Lt – įnašas į VšĮ Tautinių bendrijų namai, 0,1 tūkst. Lt – įnašas į VšĮ Kauno įvairių tautų kultūrų centras, 0,1 tūkst. Lt – įnašas į VšĮ Užsienio lietuvių rėmimo centras, 0,1 tūkst. Lt – įnašas į VšĮ Visagino tautinių kultūrų centras, 0,1 tūkst. Lt – įnašas į VšĮ Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras, 0,1 tūkst. Lt – įnašas į VšĮ Romų visuomenės centras. Valstybei nuosavybės teise priklauso 41,3 tūkst. Lt vieno lito nominalios vertės UAB „Nacionalinių tyrimų centras“ vardinių akcijų.

Audito metu nustatyta, kad Departamento įnašas į bendrąją Baltarusijos ir Lietuvos įmonę „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras“ apskaitytas neteisingai, nes apskaitytas kur kas vėliau negu buvo padarytas ir neteisingu JAV dolerio ir lito kursu (išsamiau – Ataskaitos 1.2.1 skyriuje, 8 psl.)

Dėl to negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse nurodyto finansinio turto (140 sąskaita – aktyvas) ir finansinio turto fondo (270 sąskaita – pasyvas) 13 455,1 tūkst. Lt sumos teisingumo.

⁶ Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas (1995-01-30 Nr. I-779).

⁷ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas (2001-11-06 Nr. IX-574).

Departamento apskaitos registruose nurodyta trumpalaikio turto ir trumpalaikio turto fondo vertė yra 100,6 tūkst. Lt. Metinėje atskaitomybėje pateikta, kad Departamento trumpalaikio turto ir trumpalaikio turto fondo likutis yra 187,7 tūkst. Lt.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse trumpalaikio turto (07 sąskaita – aktyvas) likutis nurodytas 87,1 tūkst. Lt didesnis, o trumpalaikio turto fondo (260 sąskaita – pasyvas) likutis didesnis ta pačia suma nei apskaitytas apskaitos registruose. Dėl to, kad apskaitos registruose trumpalaikio turto ir trumpalaikio turto fondo likučiai neatitinka pateiktų metinėje finansinėje atskaitomybėje, negalime patvirtinti Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanso trumpalaikio turto (07 sąskaita – aktyvas) 187,7 tūkst. Lt ir trumpalaikio turto fondo (260 sąskaita – pasyvas) tos pačios sumos teisingumo.

Departamentas, nupirkęs trumpalaikį turtą, jį perduoda tautinių mažumų bei užsienio lietuvių visuomeninėms organizacijoms, sekmadieninėms mokykloms. Nupirktas turtas ne pajamuojamas, o iškart nurašomas, nesurašant turto perdavimo aktų, taip nesilaikoma Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁸ 100 punkto nuostatų. Be to, Departamentas taip perduodamas turtą, nesivadovauja Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu⁹, kuriame nustatatyta, kokiais būdais gali būti disponuojama valstybės turtu.

Kiek biudžeto lėšų panaudota trumpalaikiam turtui, kuris perduotas tautinių mažumų bei užsienio lietuvių visuomeninėms organizacijoms įsigyti, nustatyti negalime, nes įsigijamas turtas nepajamuojamas, turto buhalterinė apskaita netvarkoma (panaudotos lėšos nurašomos į išlaidų sąskaitą). Turtas perduodamas nesivadovaujant Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu¹⁰.

Departamento apskaitos registruose nurodytas nepanaudotų atsargų likutis. Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse pateiktas 4,3 tūkst. Lt atsargų likutis.

Dėl to, kad apskaitos registruose nurodytas atsargų likutis, negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse nurodytas atsargų (060-069 sąskaita – aktyvas) 4,3 tūkst. Lt likutis yra teisingas.

Departamento apskaitos registruose nurodytas 21,4 tūkst. avansinis socialinių draudimo įmokų mokėjimas iš biudžeto ir pavedimų lėšų. Metinėje finansinėje ataskaitoje nurodyta 20,3 tūkst. Lt suma.

⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-12-30 įsakymu Nr. 1K-405 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės.

⁹ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (1998-05-12 Nr. VIII-729).

¹⁰ Ten pat.

Dėl to, kad apskaitos registruose apskaitytos socialinio draudimo įmokos neatitinka nurodytų Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse, negalime patvirtinti, kad socialinio draudimo įmokų (171 sąskaita – aktyvas) likutis (20,3 tūkst. Lt) yra teisingas.

Departamentas nesivadovauja Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 215, 287, 289 punktų nuostatomis ir netvarko pavedimų lėšų apskaitos registro. Todėl audito metu negalėjome nustatyti, ar 176 sąskaitos „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ (80,9 tūkst. Lt) ir 214 sąskaitos „Pavedimų lėšų išlaidos“ (69,5 tūkst. Lt) likučiai yra teisingi.

Dėl to negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse nurodytų pavedimų lėšų išlaidų (214 sąskaita – aktyvas) 69,5 tūkst. Lt suma ir atsiskaitymų už pavedimų lėšas (176 sąskaita – pasyvas) 80,9 tūkst. Lt suma yra teisingos.

Departamentas nesivadovavo Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹¹ 69 punktu, nes nevedė išlaidų iš biudžeto (200 sąskaita) registro. Pagal Taisyklių¹² 267 punkto nuostatas, nenurašytą faktinių išlaidų likutį ataskaitinių metų pabaigoje sudaro įsiskolinimas kreditoriams. Departamento kreditorinis įsiskolinimas iš biudžeto lėšų – 13,4 tūkst. Lt, o išlaidų iš biudžeto (200 sąskaita) likutis metinėje ataskaitoje nenurodytas.

Dėl to, kad nebuvo išlaidų iš biudžeto apskaitos registro, negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse išlaidų iš biudžeto (200 sąskaita – aktyvas) likutis nurodytas teisingai. Kreditorinis įsiskolinimas rodo, kad šios sąskaitos likutis sumažintas šia suma.

Departamentas nesivadovavo Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos¹³ 305 punkto nuostatomis, nes nevedė kitų fondų (280 sąskaita) apskaitos registro.

Dėl to, kad nevedamas kitų fondų apskaitos registras, negalime patvirtinti Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse nurodytos kitų fondų (280 sąskaita – pasyvas) 4,1 tūkst. Lt suma yra teisinga.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-01-30 nutarimu¹⁴ Departamentui skirta 100 tūkst. Lt Rygos lietuvių vidurinės mokyklos internato-bendrabučio pastato (Latvijoje) šilumos mazgo ir šilumos sistemos įrengimo išlaidoms padengti iš Lietuvos Respublikos valstybės rezervo fondo. Šios lėšos skirtos ir panaudotos pagal ekonominės klasifikacijos (toliau – Klasifikacijos) straipsnį 2.5.3.1.1.2 „Dotacijos kitiems valdymo lygiams kapitalui formuoti“. Finansų ministerija Departamentui pervedė kaip dotaciją – 2.5.3.1.1.2 „Dotacijos kitiems valdymo lygiams kapitalui

¹¹ Ten pat.

¹² Ten pat.

¹³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-12-30 įsakymu Nr. 1K-405 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-01-30 nutarimas Nr. 91.

formuoti“. Pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu¹⁵ patvirtintą Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją (toliau – klasifikacija), išlaidų straipsniui 2.5.3.1.1.2 priskirta 100 tūkst. Lt suma nepriskirtina, nes klasifikacijoje nurodyta, kad šio straipsnio išlaidas (dotacijas kapitalui formuoti) sudaro pervedamos lėšos pinigais arba natūra teikiant bendrą paramą savivaldybėms finansuojant paskirtas veiklos rūšis, kurias administruoja paramą gaunanti savivaldybė. Dėl to, kad lėšos buvo skirtos Departamentui, o ne savivaldybei, jų negalima priskirti ir apskaityti kaip dotacijų. Rygos lietuvių vidurinės mokyklos remonto ar rekonstrukcijos darbų finansavimas turėjo būti atliktas iš kitų išlaidų straipsnių, o ne iš dotacijų kapitalui formuoti.

Dėl nurodytų priežasčių Departamento Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-01-01 ataskaitoje neteisingai nurodytos dotacijos kapitalui formuoti (2.5.3.1.1.2 straipsnyje).

Nustatyti dalykai rodo, kad Departamento buhalterinė apskaita buvo tvarkoma nesivadovaujant apskaitos principais ir taisyklėmis: neteisingai tvarkyta nebaigtos statybos apskaita (nebaigtos statybos vertę apskaitant ne visa investuota suma, nėra visų išlaidas patvirtinančių dokumentų, dokumentai pateikti užsienio kalba ir užsienio valiuta), ilgalaikio ir trumpalaikio turto, atsargų apskaita, netvarkant pavedimų lėšų, išlaidų iš biudžeto, finansinio turto, kitų fondų apskaitos. Kadangi apskaita buvo tvarkoma nesivadovaujant Buhalterinės apskaitos įstatymu¹⁶, kuriame nurodyta, kad visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais, o įrašai apskaitos registruose atlikti pagal apskaitos dokumentus.

Departamento finansinė atskaitomybė pateikta nesilaikant Lietuvos Respublikos galiojančių teisės aktų, reglamentuojančių biudžetinių įstaigų apskaitą ir finansinės atskaitomybės sudarymą, todėl negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-01-01 balanse nurodyti duomenys – 50 111,5 tūkst. Lt suma yra teisingi, ir kad Biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo 2007-01-01 ataskaitoje nurodytos 13 320,1 tūkst. Lt faktinės išlaidos yra teisingos.

Taip pat negalime patvirtinti, kad valstybės biudžeto lėšos, skirtos valstybės investicijoms ir Tautinių mažumų ir išeivijos departamento programoms vykdyti, panaudotos vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais ir įstatymų nustatytiems tikslams.

Atkreipiame Tautinių mažumų ir išeivijos departamento vadovybės dėmesį, kad, vadovaujantis 2003-12-23 Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu¹⁷ 7 straipsniu, biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai įstatymų

¹⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. rugsėjo 29 d. įsakymas dėl Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymo Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ pakeitimo.

¹⁶ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr. IX-574) 12 str.

¹⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas (2003-12-23 Nr. IX-1946).

nustatyta tvarka atsako už programų vykdymą, už paskirtų asignavimų efektyvumą, atitinkanti programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvumą naudojimą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą, pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių¹⁸, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170, 4 punktu, biudžetinės įstaigos vadovas atsako už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą, o vadovaujantis taisyklių 20 punktu – vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumą, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

Rekomendacijos

- Departamento vadovybė turi nedelsiant imtis priemonių, kad būtų teisingai įvertintos visos valstybės biudžeto lėšos, investuotos į statomus ir rekonstruojamus kitiems juridiniams asmenims priklausančius objektus, esančius Lietuvoje ir užsienio valstybėse ir nustatyta teisinga nebaigtos statybos vertė, patvirtinta pateisinamaisiais dokumentais. Nustatyti kontrolės procedūras, kad biudžeto lėšos, skirtos valstybės investicijoms, būtų teisingai apskaitytos ir statybos išlaidos būtų pagrįstos apskaitos dokumentais (1.2 dalis).
- Departamentas turi užtikrinti, kad įnašas į bendrąją Baltarusijos ir Lietuvos įmonę „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras“ būtų įvertintas ir teisingai apskaitytas (1.3 dalis).
- Įstaigos vadovybė turi nedelsiant nustatyti priežastis, lėmusias neteisingą apskaitos tvarkymą, ir imtis priemonių, kad būtų inventorizuoti (ištaisant nustatytas klaidas) visų buhalterinių sąskaitų likučiai, užtikrinta teisinga ilgalaikio turto, nebaigtos statybos, trumpalaikio turto, atsargų, finansinio turto, pavedimų lėšų, išlaidų iš biudžeto apskaita, ūkinės operacijos registruojamos pagal apskaitos principus ir taisykles, bei nustatyti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų teisingą buhalterinės apskaitos tvarkymą bei tikslios ir patikimos finansinės atskaitomybės sudarymą (užtikrinti, kad apskaitos darbuotojai buhalterinės apskaitos vedimą suprastų ir tvarkytų pagal apskaitos principus ir taisykles, kad neteisinga praktika būtų nustatyta ir pašalinta, kad atliekamos užduotys būtų tikrinamos).

¹⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės.

2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas

2.1. Turto perdavimas kitiems juridiniams asmenims

Departamentas 2006 metais iš kitų biudžetinių įstaigų gavo panaudoto ilgalaikio turto (kompiuterių, spausdintuvų, programinės įrangos) už 95,4 tūkst. Lt. Departamento direktoriaus įsakymu¹⁹ kompiuterinė technika už 62,7 tūkst. Lt buvo perduota patikėjimo teise valdyti ir naudoti viešajai įstaigai Visagino valstybinės kalbos centrui. Departamentas, perduodamas turtą, nesivadovavo Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos²⁰ 2.2 punktu, kuriame nurodyta, kad valstybės turtas patikėjimo teise gali būti perduodamas tik valstybės institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms.

Departamentas, perdavęs viešajai įstaigai ilgalaikį turtą valdyti patikėjimo teise, nesilaikė Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos.

2.2. Viešųjų įstaigų finansavimas

Vadovaudamasis Tautinių mažumų ir išeivijos departamento nuostatais²¹, Departamentas, vykdydamas jam pavestus uždavinius, rengia ir įgyvendina programas, padedančias spręsti tautinių mažumų kultūros, švietimo ir integracijos problemas bei rengia ir įgyvendina priemones, garantuojančias tautinių mažumų teisėtų interesų ir poreikių tenkinimą.

Biudžeto sandaros įstatymo²² 5 str. 1 dalyje nurodyta, kad asignavimų valdytojas privalo naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti jiems skirtas biudžeto lėšas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams (kiti subjektai pagal įstatymo 2 str. 1 d. – atliekantys viešojo administravimo funkcijas) programoms vykdyti.

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių²³ 81 punktą, asignavimų valdytojais, organizuodami programų, finansuojamų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, vykdymą, turi teisę Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų

¹⁹ Departamento generalinio direktoriaus 2006-07-04 įsakymas Nr. V-75 „Dėl kompiuterinės įrangos perdavimo“.

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-01-05 nutarimu Nr. 16 patvirtintos „Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos 2.2 p.“

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-11-24 nutarimu Nr. 1370 (2003-02-14 nutarimo Nr. 228 redakcija) patvirtintų Tautinių mažumų ir išeivijos departamento nuostatų 6.4 ir 6.5 p.

²² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas ((2003-12-23 Nr. IX-1946).

²³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos „Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės“ (2005-06-21 Nr. 687 aktuali redakcija).

įstatymo nustatyta tvarka iš įmonių, įstaigų ir organizacijų pirkti paslaugas ir darbus, nepriskirtus asignavimo valdytojo ar jam pavaldžių biudžetinių įstaigų funkcijoms.

Departamentas nesivadovavo minėtų teisės aktų nuostatomis, nes programoms vykdyti skirtus valstybės biudžeto asignavimus pervedė viešosioms įstaigoms. Nesilaikydamos Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų, Departamentas pirkdamas paslaugas netaikė šiame įstatyme numatytų pirkimo procedūrų ir skyrė lėšas programai 1.1 „Tautinių mažumų integracijos į Lietuvos visuomenę rėmimas“:

- VŠĮ Tautinių bendrijų namams – 265 tūkst. Lt;
- VŠĮ Kauno įvairių tautų kultūrų centrui – 120 tūkst. Lt;
- VŠĮ Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centrui – 18,1 tūkst. Lt.

Departamentas programai 1.2 „Romų integracijos į Lietuvos visuomenę rėmimas“ vykdyti lėšas skyrė VŠĮ Romų visuomenės centrui – 218 tūkst. Lt (šiai programai iš viso skirta 265 tūkst. Lt).

Departamentas, pirkdamas paslaugas, netaikė Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų pirkimo būdų, ir, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis bei Biudžeto sandaros įstatymu, programos vykdytojais pasirinko viešąsias įstaigas ir pervedė joms programoms vykdyti skirtus valstybės biudžeto asignavimus (621,1 tūkst. Lt).

Departamentas skyrė biudžeto asignavimus viešųjų įstaigų veiklai – administravimo išlaidoms (darbo užmokesčiui) ir įstaigų išlaikymui (komunalinėms ir ryšių paslaugoms, kanceliarinėms prekėms ir kt. finansuoti), t. y. lėšas panaudojo ne Departamento programoms vykdyti. Kokia suma buvo panaudota minėtiems viešųjų įstaigų poreikiams tenkinti nustatyti negalėjome, nes viešosios įstaigos Departamentui išsamių finansinių ataskaitų bei pateisinamųjų dokumentų nepateikė (atsiskaitė pateikdamos formą Nr. 2 ir nurodydamos sumas vienoje eilutėje).

Departamentas, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nuostatomis, kad asignavimų valdytojas privalo naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti jiems skirtas biudžeto lėšas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams, programoms vykdyti, ir biudžeto asignavimus (negalėjome nustatyti sumos, nes nepateikti pateisinamieji dokumentai) skyrė viešųjų įstaigų veiklai finansuoti.

Departamentas finansuoja Peleos lietuvių vidurinės mokyklos (toliau – mokyklos) išlaikymą ir veiklą. Mokykla neįregistruota kaip atskiras juridinis asmuo (naudojasi Departamento įmonės kodu). Šiai mokyklai 2006 metais pervesta 1 154,0 tūkst. Lt, nesudarius lėšų naudojimo sutarties. Šios lėšos Departamento finansinėse ataskaitose nurodomos kaip 3.1 programos „Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas“ (valstybės funkcijos kodas 9.1.2.1) išlaidos ir pateikiamos pagal

kiekvieną išlaidų straipsnį. Išlaidų pateisinamųjų dokumentų mokykla nepateikia (pateikia formą Nr. 1 ir formą Nr. 2).

Departamentas pervedė 621,1 tūkst. Lt viešosioms įstaigoms (Tautinių bendrijų namams, Kauno įvairių kultūrų centrui, Lietuvių tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centrui, Romų visuomenės centrui), nesudarydamas su jomis lėšų naudojimo sutarčių (patvirtintos tik išlaidų sąmatos, nurodant lėšas 2.8 straipsnyje „Kitos išlaidos“).

Viešosios įstaigos, atsiskaitydamos už panaudotas valstybės lėšas, gautas pavedimams vykdyti, pateikė Departamentui Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitas (formas Nr. 2), nurodydamos patirtas kasines ir faktines išlaidas. Ataskaitose pateikti duomenys nepagrįsti apskaitos dokumentais. Negalime patvirtinti viešųjų įstaigų patirtų kasinių ir faktinių išlaidų pagal programas:

- 1.1 „Tautinių mažumų integracijos į Lietuvos visuomenę rėmimas“ – VŠĮ Tautinių bendrijų namams – 265 tūkst. Lt, VŠĮ Kauno įvairių tautų kultūrų centrui – 120 tūkst. Lt, VŠĮ Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras – 18,1 tūkst. Lt.
- 1.2 „Romų integracijos į Lietuvos visuomenę rėmimas“ – VŠĮ Romų visuomenės centrui – 218 tūkst. Lt.

Šiuo atveju nesivadovauta Buhalterinės apskaitos įstatymo²⁴ 12 str. 1 ir 2 dalimi, kurioje nurodyta, kad visi ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais ir Valstybės ir savivaldybių biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių²⁵ 68 punktu, kad, įvykdžiusi pavedimą, įstaiga nusiunčia lėšas pervedusiam asmeniui ataskaitą (asignavimų valdytojui pateikiami biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita ir buhalterinės apskaitos dokumentai, pagrindžiantys lėšų panaudojimą).

Departamentas, kaip asignavimų valdytojas pagal Biudžeto sandaros įstatymo²⁶ 5 str. 1 d. 7 punktą, privalo užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą, o pagal 7 str. 1 d. – atsakyti už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą. Departamentas nesivadovavo šiuo įstatymu, nes nepareikalavo viešosioms įstaigoms ir Pelesos lietuvių vidurinei mokyklai skirtų išlaidų pateisinančių dokumentų, todėl audito metu negalėjome patvirtinti, kad valstybės biudžeto lėšos panaudotos teisėtai ir Departamento vykdomų programų tikslams.

²⁴ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas (2001-11-06 Nr. IX-574).

²⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos „Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės“.

²⁶ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas ((2003-12-23 Nr. IX-1946).

Negalime patvirtinti, kad iš Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-01-01 suvestinėje ataskaitoje pateiktų 13 320,1 tūkst. Lt buvo patirta 1 775,1 tūkst. Lt faktinių išlaidų, nes negavome išlaidas patvirtinančių dokumentų.

2.3. Finansinis turtas

2.3.1. Departamento kaip steigėjo įnašai į viešųjų įstaigų įstatinį kapitalą

Departamentas yra steigėjas ar vienas iš steigėjų 6 viešųjų įstaigų, įnešė į jas finansinius įnašus: Tautinių bendrijų namams (įregistruota 2000-07-20) – 30,3 tūkst. Lt, Kauno įvairių tautų kultūrų centrui (įregistruota 2004-04-30) – 0,1 tūkst. Lt, Užsienio lietuvių rėmimo centrui (įregistruota 2000-10-18) – 0,1 tūkst. Lt, Visagino tautinių kultūrų centrui (įregistruota 2006-03-31) – 0,1 tūkst. Lt, Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centrui (įregistruota 2006-09-22) – 0,1 tūkst. Lt, Romų visuomenės centrui (įregistruotas 2001-07-19) – 0,1 tūkst. Lt. Tik į vieną viešąją įstaigą – Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centrui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁷ leista investuoti valstybei nuosavybės teise priklausantį finansinį turtą – pinigus (0,1 tūkst. Lt). Į kitas viešąsias įstaigas investuota 30,7 tūkst. Lt, kuriems investuoti Departamentas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtinto leidimo neturėjo.

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo²⁸ 19 str. 2 d. numatyta, kad sprendimą dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo priima Vyriausybė.

Nesivadovaudamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu, Departamentas neteisėtai investavo lėšas (30,7 tūkst. Lt) į viešųjų įstaigų įstatinį kapitalą.

2.3.2. Departamento turtinis įnašas į bendrąją Baltarusijos ir Lietuvos įmonę „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras“ Gervėčiuose (Baltarusijos Respublika)

Departamentas, be pastatytų ir statomų Gervėčių krašto lietuvių kultūros centro bei lietuviškos vidurinės mokyklos Pelesoje objektų, kuriuos Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998-07-14 nutarimu²⁹ leido perduoti kaip Lietuvos turtinį įnašą į įstatinį kapitalą, perdavė kitą ilgalaikį turtą be turto perdavimo sutarčių, todėl negalime patvirtinti, kad šis turtas buvo perduotas teisėtai.

Dėl to, kad Departamentas perdavė bendrajai Baltarusijos ir Lietuvos įmonei „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras“ ne tik pastatytus ir statomus statinius, bet ir

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-08-30 nutarimas Nr. 835 „Dėl valstybės turto investavimo“.

²⁸ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (1998-05-12 Nr. VIII-729).

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-07-14 nutarimas Nr. 880 „Dėl bendros Baltarusijos – Lietuvos įmonės lietuvių kultūros švietimo ir informacijos centro steigimo“.

kitą ilgalaikį turtą be turto perdavimo sutarčių, negalime patvirtinti, kad šis turtas buvo perduotas teisėtai.

2.4. Pastato Daugpilyje (Latvija) teisinė registracija

Departamentui pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą³⁰ patikėjimo teise valdyti buvo perduotas nekilnojamas turtas (administracinis pastatas ir garažas), esantis Teatro g. 8, Daugpilyje (Latvijoje). Šis turtas teisiškai neregistruotas. Atkreipiame dėmesį, kad pagal Nekilnojamojo turto registro įstatymo³¹ 9 str. 1 d. 2 punktą, nekilnojamojo turto registre nustatyta tvarka registruojami pastatai.

Departamentas nesivadovavo Nekilnojamojo turto įstatymo nuostatomis, nes neatliko nekilnojamojo turto teisinės registracijos.

2.5. Pastatų perdavimas naudotis panaudos pagrindais kitiems juridiniams asmenims

Departamentas patikėjimo teise valdo nekilnojamąjį turtą (pastatus ir statinius), esantį Brolių g. 16, Vilniuje ir Teatro g. 8, Daugpilyje. Turta, esanti Brolių g. 16, Departamentas pagal panaudos sutartis³² perdavė VŠĮ žydų vidurinei mokyklai „Menachemo namai“ ir VŠĮ lopšeliui-darželiui „Menachemo namai“. Pagal panaudos sutartį³³ perdavė ir pastatus Daugpilyje – Daugpilio lietuvių kultūros draugijai „Rasa“. Visas Departamento patikėjimo teise valdomas ir išvardytas turtas pagal panaudos sutartis buvo perduotas naudotis neturint Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu įteisinto leidimo, kaip numatyta Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo³⁴ 13 straipsnyje ir Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos³⁵ 2 punkte.

Departamento patikėjimo teise valdomas ir pagal panaudos sutartį perduotas turtas Daugpilio lietuvių kultūros draugijai „Rasa“, kuri dalį šio turto subnuomojo tretiesiems asmenims. Atkreipiame dėmesį, kad nuo 2006 m. rugpjūčio 8 d. įsigaliojo nauja Valstybės ir savivaldybių turto valdymo ir disponavimo juo įstatymo³⁶ redakcija, kurios 13 str. 4 dalyje nurodyta, kad asmenys, kuriems valstybės ir savivaldybių turtas perduotas neatlygintinai naudotis, negali jo išnuomoti ar kitaip perduoti naudotis tretiesiems asmenims.

³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-10-14 nutarimas Nr. 1281 „Dėl turto perdavimo“.

³¹ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas (2001-06-210 Nr. IX-391) 9 str. 1 d. 2 p.

³² 2005-10-21 Valstybės turto panaudos sutartis Nr. 2005-5 ir 2005-10-24 Valstybės turto panaudos sutartis Nr. 2005-24.

³³ 2004-11-12 Valstybės turto panaudos sutartis (be numerio).

³⁴ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (1998-05-12 Nr. VIII-729).

³⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-03 nutarimu Nr. 1890 patvirtinta „Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarka“.

³⁶ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (1998-05-12 Nr. VIII-729).

Departamentas nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu, leidęs pastatus panaudos pagrindais naudoti kitiems juridiniams asmenims ir Daugpilio lietuvių kultūros draugijai „Rasa“ dalį turto subnuomoti tretiesiems asmenims.

Departamentui 2003 metais pagal panaudos sutartį³⁷ buvo perduotas 223,72 kv. metrų negyvenamasis pastatas Šv. Gertrūdos g. 58, Kaune, neatlygintinai naudoti Departamento nuostatuose nustatyta veiklai iki 2013 m. sausio 23 d. Šiame pastate nuo 2004 m. balandžio mėn. įsikūrusi VšĮ Kauno įvairių tautų kultūros centras, kurios vienas iš steigėjų yra Departamentas. Sutarties dėl pastato naudojimo Departamentas nėra sudaręs. Yra Kauno miesto savivaldybės administracijos sutikimas, kad viešosios įstaigos juridinis adresas būtų Šv. Gertrūdos g. 58, Kaunas. Kitų dokumentų, įteisinančių viešosios įstaigos buvimą, minėtame pastate nėra. Pažymėtina, kad minėtos panaudos sutarties³⁸ 8.3 punkte numatyta, kad, jei be panaudos davėjo (Kauno miesto savivaldybės) rašytinio sutikimo panaudos gavėjas (Departamentas) leidžia naudotis turtu trečiajam asmeniui, ši sutartis pasibaigia.

Departamentas pagal panaudos sutartį valdomu pastatu leido naudotis viešajai įstaigai Kauno įvairių tautų kultūros centrui, nesudaręs patalpų naudojimo sutarties.

2.6. Departamento teikiama parama tautinių mažumų ir užsienio lietuvių visuomeninėms organizacijoms

Lietuvos Respublikos tautinių mažumų įstatymo³⁹ 7 str. numatyta, kad valstybė remia organizacijas bei įstaigas, skirtas piliečių kultūros ir švietimo poreikiams tenkinti.

Departamentas 2006-02-14 pasirašė sutartį Nr. 2-KUL su Vasario 16-osios gimnazija Vokietijoje, kuria skyrė 806,0 tūkst. Lt gimnazijos lituanistinei programai įgyvendinti bei Vasario 16-osios lietuvių gimnazijai ir bendrabučiu išlaikyti. Šios lėšos yra tik dalinis gimnazijos veiklos finansavimas.

Departamentas 2006 m. sausio 30 d. pasirašė sutartį Nr. 1-KUL su Vyskupo Antano Baranausko fondu „Lietuvių namai“, kuriam skyrė 54,0 tūkst. Lt kaip paramą Seinų lietuvių švietimo centrui išlaikyti, o 2006-02-23 pasirašė sutartį Nr. 3-KUL su Vyskupo Antano Baranausko fondu „Lietuvių namai“, kuriam skyrė 496,0 tūkst. Lt Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklai išlaikyti Lenkijoje. Iš viso Vyskupo Antano Baranausko fondu „Lietuvių namai“ skirta 550,0 tūkst. Lt.

Departamentas prie sutarčių, sudarytų su minėtomis gimnazijomis, nepatvirtino skiriamų lėšų išlaidų sąmatų, nesilaikydamas Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir

³⁷ 2003-02-12 Savivaldybės ilgalaikio materialiojo nekilnojamojo turto panaudos sutartis Nr. 68.

³⁸ Ten pat.

³⁹ Lietuvos Respublikos tautinių mažumų įstatymas (1991-01-29).

vykdymo taisyklių⁴⁰ 79¹ punkto reikalavimo, kad biudžeto asignavimų valdytojas pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo⁴¹ 5 str. 1 dalies 1 punktą skirdamas biudžeto lėšų subjektui, kuris nėra biudžetinė įstaiga, pasirašo su juo biudžeto naudojimo sutartį, kurioje turi būti nurodoma ir planuojamas detalus biudžeto lėšų paskirstymas pagal išlaidų ekonominę paskirtį (išlaidų sąmata).

Už pervestas lėšas gimnazijos atsiskaito pateikdamos finansinę ataskaitą, kartu su išlaidas pateisinančiais dokumentais arba jų kopijomis, kaip numatyta sutartyje. Finansinės ataskaitos su pateisinamaisiais dokumentais Departamentui pateikiamos kiekvieną mėnesį. Prie ataskaitos pridedami pateisinamieji dokumentai, kurie yra užpildyti vokiečių bei lenkų kalba ir vertimas nepadarytas. Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo⁴² 4 str. nurodyta, kad visos Lietuvos Respublikoje veikiančios institucijos, įstaigos, įmonės ir organizacijos raštvedybą, apskaitos, atskaitomybės, finansinius bei techninius dokumentus tvarko valstybine kalba. Lietuvos Respublikos Buhalterinės apskaitos įstatymo⁴³ 4 str. numatyta, kad apskaitos dokumentai surašomi ir apskaitos registrai sudaromi lietuvių kalba, o prireikus – ir lietuvių, ir užsienio kalba. Be to, ir finansinėje ataskaitoje ir pateiktuose dokumentuose piniginės lėšos nurodytos užsienio valiuta – eurai, zlotais. Nėra nei Departamento buhalterijos, nei lėšų naudotojų paaiškinimo, koks buvo valiutos kursas atitinkamu laikotarpiu ir kiek lėšų litais buvo panaudota.

Dėl to, kad gimnazijos pateikė išlaidas patvirtinančius dokumentus užsienio kalba ir užsienio valiuta, negalime patvirtinti, kad 1 356 tūkst. Lt panaudota teisėtai ir kad Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-01-01 ataskaitoje nurodyta faktinių išlaidų 1 356 tūkst. Lt suma yra teisinga.

Departamentas finansavo gimnazijas nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis.

Iš 3.1 programos „Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas“, kurios tikslas remti užsienio lietuvių bendruomenes, padėti joms įgyvendinti kultūros, švietimo, socialinius ir kitus projektus, 2006 metais pagal sutartį Nr. 171-UL VŠĮ Užsienio lietuvių rėmimo centrui buvo pervesta 15,2 tūkst. Lt direktoriaus pavaduotojo ir vyriausiosios finansininkės samdymo išlaidoms padengti.

Departamentas biudžeto lėšas skirdamas viešosios įstaigos darbuotojų atlygimui, nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo⁴⁴ 5 str. 1 dalies nuostatos, kad asignavimų valdytojas privalo naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos programoms vykdyti.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos „Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės“.

⁴¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas ((2003-12-23 Nr. IX-1946).

⁴² Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas (1995-01-30 Nr. I-779).

⁴³ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas (2001-11-06 Nr. IX-574).

⁴⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas ((2003-12-23 Nr. IX-1946).

Departamentas, nesivadovaudamas Biudžeto sandaros įstatymu, 15,2 tūkst. Lt panaudojo ne programos vykdymo tikslams.

Pažymėtina, kad daugelis užsienio lietuvių bendruomenių iš 3.1 programos „Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas“ už gautą paramą Departamentui atsiskaito, pateikdamos lėšų panaudojimą patvirtinančius dokumentus užsienio kalba ir užsienio valiuta.

Dėl to audito metu negalėjome įsitikinti, kad šiai programai vykdyti skirtos lėšos buvo panaudotos teisėtai.

Dėl aukščiau išdėstytų dalykų negalime patvirtinti, kad valstybės biudžeto lėšos, skirtos valstybės investicijoms ir Tautinių mažumų ir išeivijos departamento programoms vykdyti, panaudotos vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais ir įstatymų nustatytiems tikslams, kad Departamentas valstybės turtą valdė, naudojo, disponavo juo teisėtai ir naudojo jį įstatymu nustatytiems tikslams.

Rekomendacijos

- Departamento vadovybė turi užtikrinti, kad aukščiausiu lygiu priimami sprendimai dėl valstybės turto valdymo, naudojimo ir juo disponavimo bei valstybės finansinio turto investavimo būtų priimami nepažeidžiant teisės aktų nuostatų (2.1 dalis).
- Užtikrinti, kad programų vykdytojais pasirenkant viešąsias įstaigas būtų vadovujamasi teisės aktų nuostatomis (2.2 dalis).
- Imtis priemonių sustiprinti vidaus kontrolės procedūras, kad Departamentui skiriamos valstybės biudžeto lėšos, skirtos programoms vykdyti, būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir pagal nustatytą paskirtį, o sudaromos sutartys dėl valstybės turto ir lėšų naudojimo atitiktų teisės aktų reikalavimus (2.6 dalis).
- Užtikrinti, kad valdomas patikėjimo teise valstybės nekilnojamasis turtas būtų teisiškai registruotas teisės aktų nustatyta tvarka (2.4 dalis).
- Užtikrinti, kad valstybės biudžeto lėšų panaudojimą patvirtinantys dokumentai būtų pateikiami vadovaujantis teisės aktais (1.2, 2.6 dalys).

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas dėl audito metu nustatytų klaidų ir neatitikimų buvo informuotas 2006 m. rugsėjo 15 d. raštu Nr. S-(50-1.10.1)-1459 „Dėl 2007 metų biudžeto asignavimų planavimo teisėtumo“, 2006 m. spalio 20 d. raštu Nr. S-(50-1.10.1)-1766 „Dėl vidaus kontrolės aplinkos vertinimo“, 2006 m. gruodžio 8 d. raštu Nr. S-(50-1.10.1)-2165 „Dėl 9 mėnesių finansinės atskaitomybės vertinimo“.

Apie rekomendacijų įvykdymą iki 2007 m. liepos 1 d. prašome informuoti Valstybės kontrolės 5-ąjį audito departamentą.

5 – ojo audito departamento direktorė

Daiva Bakutienė

5 – ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Asta Giedrikienė